

Myndigheternas it-stöd

Inledning

Riksrevisionen genomför för närvarande en granskning av förekomsten av utdaterade it-system i statsförvaltningen. Syftet med granskningen är att undersöka om utdaterade it-system i statsförvaltningen innebär ett hinder för att uppnå målen för digitalisering och informations- och cybersäkerhet. I granskningen ingår en enkätundersökning. Som vi tidigare har informerat om, är er myndighet en av totalt 64 myndigheter som Riksrevisionen nu riktar sin enkät till.

I enkäten ställs frågor om myndighetens it-miljö och styrning av it kopplat till digitalisering och informations- och cybersäkerhet. Enkätfrågorna 1-10 besvaras företrädesvis av myndighetens ledning eller en övergripande stabsfunktion medan frågorna 11-32 besvaras av myndighetens it-chef eller motsvarande funktion. Sist i enkäten finns en lista med förklaringar kring hur Riksrevisionen definierar olika begrepp som används i frågorna. De begrepp som finns förklarade skrivs med kursiv text i enkätfrågorna första gången begreppet förekommer.

När svaren från enkäten inkommer till Riksrevisionen blir de allmänna handlingar. Uppgifter som omfattas av sekretess eller som myndigheten bedömer vara känsliga ska inte anges i enkäten utan får hanteras på särskilt sätt efter överenskommelse mellan myndigheten och Riksrevisionen.

Svaren från enkäten kommer att utgöra ett underlag för Riksrevisionens granskning av *Föråldrade IT-system – ett hinder för en informationssäkrad digitalisering?*. Planerad publicering för Riksrevisionens rapport är hösten 2019.

Ifylld enkät bör vara Riksrevisionen tillhanda senast 9:e maj 2019. Det är önskvärt om myndigheten i första hand kan fylla i enkäten i word och skicka wordfilen med mail, alternativt fylla i enkäten i word och skriva ut den besvarade enkäten. I de fall frågorna ska besvaras i fritext finns utrymme för svar efter sista frågan i enkäten. Respektive fritextsvar anges efter frågans numrering i svarsutrymmet.

Om ni har frågor är ni välkomna att kontakta projektledare Marcus Pettersson, telefon: 0734-45 22 49, epost: marcus.pettersson@riksrevisionen.se. Om myndigheten väljer att skicka in enkäten via post skickas den till Riksrevisionen, att: Marcus Pettersson, 114 90 Stockholm.

Svaret avser myndighet:

Digitalisering och styrning

1. Hur har myndigheten hanterat sina digitaliseringsfrågor?

	Ange ett alternativ
Både i en separat digitaliseringsstrategi och integrerat i andra styrande dokument	☐
Bara i en separat digitaliseringsstrategi	☐
Myndigheten har inte någon separat strategi men frågorna hanteras i andra styrande dokument	☐
Digitaliseringsfrågorna hanteras inte i något dokument alls	☐

	Ja	Nej
2. Om myndigheten har tagit fram en digitaliseringsstrategi, har myndigheten i det arbetet utgått från/beaktat regeringens digitaliseringsstrategi och målsättningarna i den strategin?	☐	☐
3. Har myndigheten brutit ner digitaliseringsstrategin i konkreta åtgärder som ska vidtas för att uppnå strategins mål?	☐	☐
4. Har myndigheten en modell/ett verktyg/ett tillvägagångssätt för att kunna bryta ner och fördela it-kostnader på en detaljerad nivå (exempelvis kostnad per tjänst, kostnad per process, kostnad per applikation eller liknande)?	☐	☐
5. Har myndigheten haft någon dialog med ansvarigt departement kring frågor som rör problem med <i>verksamhetskritiska it-system</i> i myndighetens <i>kärnverksamhet</i> ?	☐	☐
6. Bedömer myndigheten att man har tillräckliga förutsättningar för att leva upp till de krav som följer av regeringens digitaliseringsstrategi?	☐	☐

7. Om myndigheten har haft en dialog med ansvarigt departement enligt fråga 5, när hade myndigheten i så fall senast en sådan dialog?

	Under 2019	Under 2018	Under 2015-2017	Innan 2015
Myndighetens senaste dialog med ansvarigt departement genomfördes:	☐	☐	☐	☐

8. Om myndigheten har svarat nej på fråga 6, vilka förutsättningar saknas? (ange fritextsvar i slutet av enkäten)

9. Har myndigheten tagit fram en *verksamhetsarkitektur*?

	Ange ett alternativ
Ja en fullständig verksamhetsarkitektur	☐
Ja för vissa delar av verksamheten	☐
Nej, inte för någon del av verksamheten	☐

	Ja i mycket stor utsträckning	Ja i ganska stor utsträckning	Nej inte i särskilt stor utsträckning	Nej inte alls
10. Uppfyller myndighetens nuvarande it-stöd de behov som kärnverksamheten har?	☐	☐	☐	☐

Myndighetens it miljö

11. Hur många verksamhetskritiska it-system finns i myndighetens kärnverksamhet? (ange fritextsvar i slutet av enkäten)

12. Utgör följande omständigheter problem för myndighetens verksamhetskritiska it-system?

	Ja, är ett problem för samtliga it-system	Ja, är ett problem för en majoritet av it-systemen	Ja, är ett problem för något eller några it-system	Nej är inte ett problem för något system
a) Att tillgången till rätt kompetens som kan förvalta it-systemet är dålig	☐	☐	☐	☐
b) Att it-system som tillhandahålls av en utomstående part är på väg att nå <i>end of life</i>	☐	☐	☐	☐
c) Att systemdokumentationen är bristfällig (exempelvis inte uppdaterad eller saknas helt)	☐	☐	☐	☐
d) Att kostnaderna för att förvalta it-systemet ökar	☐	☐	☐	☐
e) Att it-systemet bygger på hårdvara eller mjukvara som försvårar anpassning/förändring av systemet	☐	☐	☐	☐
f) Att it-systemet tillhandahålls av utomstående part vilket försvårar anpassningar/förändringar utifrån verksamhetens behov	☐	☐	☐	☐
g) Att det finns brister som gör det svårt att upprätthålla eftersträvd nivå på informationssäkerhet eller it-säkerhet	☐	☐	☐	☐
h) Annat (ange eventuellt fritextsvar i slutet av enkäten)	☐	☐	☐	☐

13. Hur väl stämmer följande in på myndighetens totala it-miljö?

	Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer inte särskilt bra	Stämmer inte alls
a) It-miljön är komplex på grund av ett stort antal heterogena it-system	☐	☐	☐	☐
b) Myndighetens <i>it-arkitektur är spretig</i>	☐	☐	☐	☐
c) Integration mellan system är svårt/fungerar dåligt	☐	☐	☐	☐
d) Problem i enskilda it-system skapar problem för hela it-miljön	☐	☐	☐	☐

14. Försvåras myndighetens fortsatta digitaliseringsarbete av:

	Ja i mycket stor utsträckning	Ja, i ganska stor utsträckning	Nej, inte i särskilt stor utsträckning	Nej inte alls
a) Problem i enskilda it-system	☐	☐	☐	☐
b) Problem i myndighetens totala it-miljö	☐	☐	☐	☐

Livscykelbedömningar

15. Gör myndigheten *livscykelplaner/roadmaps* för?

	Ja	Nej
Hårdvara	☐	☐
Mjukvara	☐	☐

	För samtliga it-system	För en majoritet av it-systemen	För något eller några av it-systemen	Inte för något system alls	Vet ej
16. För hur många av myndighetens verksamhetskritiska it-system finns det en livscykelplan/roadmap?	☐	☐	☐	☐	☐

	Ja	Nej
17. Har myndigheten en beslutad modell för livscykelhantering?	☐	☐

18. Vilka perspektiv ingår i myndighetens livscykelhantering i de fall en sådan plan har upprättats?

	Ja, ingår	Nej, ingår inte
a) Verksamhetens krav i nuläget	☐	☐
b) Verksamhetens framtida behov	☐	☐
c) Omvärldens krav	☐	☐
d) Teknik	☐	☐
e) Möjliga/befintliga leverantörer	☐	☐
f) Kompetens hos personalen	☐	☐
g) Trender i omvärlden	☐	☐
h) Annat (ange eventuellt fritextsvar i slutet av enkäten)	☐	☐

19. Vad dokumenteras i livscykelplanen för respektive it-system, i de fall sådan plan har upprättats?

	Ja	Nej
a) Hur it-systemet används (exempelvis omfattning eller i vilka processer)	☐	☐
b) It-systemets beroenden eller kopplingar till andra it-system	☐	☐
c) Historiska kostnader för it-systemet	☐	☐
d) Riskanalys avseende risker kopplade till it-systemet	☐	☐
e) Kortsiktig plan med mål, aktiviteter och resursbehov för it-systemet	☐	☐
f) Långsiktig plan med mål, aktiviteter och resursbehov för it-systemet	☐	☐
g) Systemets hälsa (övergripande, teknisk, funktionell)	☐	☐
h) Annat (ange eventuellt fritextsvar i slutet av enkäten)	☐	☐

20. Vem ansvarar för att göra bedömningar i livscykelplanen (funktion/befattning)? (ange fritextsvar i slutet av enkäten)

	Ja, tillfredsställande för samtliga verksamhetskritiska it-system som har en livscykelplan	Ja, tillfredsställande för en majoritet av de verksamhetskritiska it-systemen som har en livscykelplan	Ja, tillfredsställande för något eller några av de verksamhetskritiska it-systemen som har en livscykelplan	Nej, inte tillfredsställande för något verksamhetskritiskt it-system
21. Bedömer myndigheten att framtagna livscykelplaner innebär en tillfredsställande livscykelhantering utifrån kärnverksamhetens behov?	☐	☐	☐	☐

	Ja	Nej
22. Har myndigheten en dokumentation som tydliggör förutsättningar, risker och relationer inom och mellan tekniska tjänster och tekniska resurser (exempelvis en <i>stadsplan</i> eller en heltäckande <i>systemkarta</i>)?	☐	☐
23. Har myndigheten tagit fram en styrande <i>målarkitektur</i> för it?	☐	☐
24. Använder myndigheten <i>arkitekturstyrning i utvecklingsprocessen</i> för it?	☐	☐

25. Hur säkerställer myndigheten att utvecklingsprojekt följer eventuell målarkitektur eller *referensarkitektur*? (ange fritextsvar i slutet av enkäten)

26. Hur säkerställer myndigheten att det it-stöd som utvecklas överensstämmer med de behov som kärnverksamheten har för att kunna uppnå myndighetens mål? (ange fritextsvar i slutet av enkäten)

Systemförvaltning

	Ja	Nej
27. Arbetar myndigheten utifrån en beslutad <i>systemförvaltningsmodell</i> ?	☐	☐
28. Om ja, i så fall vilken? (ange fritextsvar i slutet av enkäten)	☐	☐

	Ja alla verksamhetskritiska it-system omfattas	Ja, en majoritet av de verksamhetskritiska it-systemen omfattas	Ja, något eller några av de verksamhetskritiska it-systemen omfattas	Nej inget av de verksamhetskritiska it-system omfattas
29. Omfattas verksamhetskritiska it-system av en <i>förvaltningsplan</i> eller motsvarande dokument?	☐	☐	☐	☐

	Ja	Nej
30. Uppdateras förvaltningsplanen eller motsvarande dokumentation årligen?	☐	☐

	Ja för samtliga verksamhetskritiska it-systemen	Ja, för en majoritet av de verksamhetskritiska it-systemen	Ja, för något eller några av de verksamhetskritiska it-systemen	Nej inte för något av de verksamhetskritiska it-systemen
31. Har myndigheten genomfört informationsklassning för verksamhetskritiska it-system?	☐	☐	☐	☐
32. Genomförs återkommande riskanalyser för verksamhetskritiska it-system?	☐	☐	☐	☐

33. Vilka funktioner inom myndigheten har deltagit i beredningen av svaren på enkäten? (ange eventuellt fritextsvar i slutet av enkäten)

34. Har myndigheten något ytterligare man vill anföra med anledning av enkäten? (ange eventuellt fritextsvar i slutet av enkäten)

Utrymme för fritextsvar

Fråga 8 – Vilka förutsättningar saknas för att leva upp till de krav som följer av regeringens digitaliseringsstrategi?

Fråga 11 - Hur många verksamhetskritiska it-system finns i myndighetens kärnverksamhet?

Fråga 12 h) - Andra omständigheter som utgör problem för myndighetens verksamhetskritiska it-system?

13 e) Annat (fritext)

18 h) Annat (fritext)

19 h) Annat (fritext)

20. Vem ansvarar för att göra bedömningar i livscykelplanen (funktion/befattning)?
(fritext)

25. Hur säkerställer myndigheten att utvecklingsprojekt följer eventuell
målarkitektur eller referensarkitektur? (fritext)

26. Hur säkerställer myndigheten att det it-stöd som utvecklas överensstämmer
med de behov som kärnverksamheten har för att kunna uppnå myndighetens mål?
(fritext)

28. Om ja, i så fall vilken? (fritext)

33. Vilka funktioner inom myndigheten har deltagit i beredningen av svaren på
enkäten?

34. Har myndigheten något ytterligare man vill anföra med anledning av enkäten?

Definitioner/Förklaringar

Nedan följer ett antal definitioner för hur Riksrevisionen har tolkat begrepp som
används i enkäten.

Verksamhetskritiska it-system - Med ett verksamhetskritiskt system avses ett it-
system som är avgörande för att verksamheten ska fungera

Kärnverksamhet – Den verksamhet som en myndighet bedriver enligt lagar, förordningar och andra styrdokument. Myndighetens ”unika” verksamhet, till skillnad från sådana verksamheter som t.ex. lokalvård och receptionstjänst. Stödverksamheten utgörs av det stöd i olika avseenden som ges för att kärnverksamheten ska kunna bedrivas.

Livscykelhantering – Hantering av ett it-system genom hela dess livscykel. Alltså sammanställning av krav, beställning, installation, utbildning av användare, uppgradering, licenshantering och så småningom avveckling och migrering till andra it-system.

Livscykelplan/Roadmap – Riksrevisionen avser i enkäten en långsiktig plan för hur ett it-system ska hanteras från driftsättning fram till tidpunkten då systemet bör avvecklas.

Verksamhetsarkitektur - En komplett och styrande beskrivning av verksamhetens olika byggstenar såsom organisation, processer, informationsprodukter, applikationer, maskiner, standards och regler.

Stadsplan - En översiktsbild av en verksamhets viktigaste system. Den har en struktur och ordning som baseras på principer för arkitektur och är en förutsättning för översikt, prioritering och optimering. Med hjälp av stadsplanen är det möjligt att utveckla systemlandskapet (dvs utbredningen av den sammantagna portföljen av it-system) och den förmåga verksamheten behöver för att hantera sin information under avvägda, kontrollerade former.

Målarkitektur - Målarkitektur är en beskrivning av den arkitektur organisationen bör sträva mot. Målarkitekturen och stadsplanen beskriver arkitektur på olika nivåer. Stadsplanen beskriver på en ganska hög nivå vilka förmågor, informationsbehov samt system som ska finnas och systemens roll i olika delar av verksamheten. Målarkitekturen beskriver systemen mer konkret men utan att gå ner på detaljer.

Systemkarta - En kartläggning av verksamhetens samtliga it-system och deras inbördes relationer.

Spretig arkitektur - En arkitektur som strävar i flera olika riktningar (till förfång för helheten)

Arkitekturstyrning i utvecklingsprocessen - Arkitekturstyrning handlar om att övergripande vägleda, styra och följa upp utveckling och realisering av verksamhetens arkitektur inom ramarna för en bestämd process. En del handlar om att slå fast tillämpbara arkitekturstandarder och att hantera och följa upp undantag i IT-portföljen. En annan del handlar om att vägleda och styra den operationella utvecklingen genom ett antal kontrollpunkter, så att utvecklingen följer målarkitekturen med förhållandevis få undantag.

Referensarkitektur - En referensarkitektur är en detaljering av målarkitekturen för ett visst område eller en viss arkitekturdomän. En referensarkitektur är en generisk men detaljerad arkitekturmal.

Systemförvaltningsmodell - En beskrivning/modell för hur man tänker sig att systemförvaltningsarbetet ska utföras.

Förvaltningsplan - Dokument som utgör förvaltningsorganisationens styrintstrument för en avgränsad period (vanligtvis årsbasis).

End of life - Tidpunkt när support för hård- eller mjukvara som tillhandahålls av en extern part upphör.